

УДК 338.2

Синиця В.А., аспірант

Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛЬ КРЕАТИВНОГО БІЗНЕСУ В СТРУКТУРІ ЕКОНОМІКИ ГРОМАДИ

Креативний бізнес відіграє ключову роль у формуванні економічного потенціалу країни. Тому, є очевидним його вагоме значення у формуванні економіки громади. Концепція креативної економіки та використання культурних заходів у програмах міського оновлення – це нова тенденція, що виникла на основі безлічі сучасних підходів та теорій. Ці підходи показують, як культурна діяльність може сприяти формуванню нових міських програм та взаємозв'язків між матеріальними та нематеріальними аспектами міського середовища та просторів, а також його психологічні, соціально-культурні, екологічні, управлінські та економічні структури [1].

Певна річ, що кожна об'єднана територіальна громада стикається зі складними питаннями щодо досягнення динамічного розвитку в питаннях соціального добробуту та покращенні якості життя своїх мешканців. Основним фактором, що сприяє цьому, є економічний розвиток місцевих територій. Сьогодні, коли українське суспільство стикається з серйозними кризовими викликами в сферах демографії та економіки, соціальними та екологічними проблемами внаслідок повномасштабної агресії росії, акцент на зусилля в цій сфері є більш нагальними.

Креативні сфери виходять далеко за межі комерційної цінності — вони слугують потужними інструментами для освіти, стимулюють локальне підприємництво та дозволяє громадам знайти свою унікальну нішу. Тому для ефективного механізму сталого економічного розвитку громадам рекомендується створювати та розвивати креативні простори, так звані Центри Креативних Індустрій. Комунальної багатофункціональної платформи для розвитку малого та середнього бізнесу.

Культура та креативність містять в собі невикористаний потенціал для забезпечення соціальних, економічних та просторових переваг для міст і громад. Культурні та креативні індустрії є ключовими рушійними силами креативної економіки та представляють важливі джерела зайнятості, економічного зростання та інновацій, тим самим сприяючи конкурентоспроможності та сталому розвитку міст. Завдяки своєму внеску у міську регенерацію та сталий міський розвиток, культурні та креативні індустрії роблять міста більш привабливими місцями для проживання людей та розвитку економічної діяльності. Культура та креативність також сприяють соціальній згуртованості на рівні мікрорайонів, дозволяють творчим мережам формувати та просувати інновації та зростання, а також створюють можливості для тих, хто часто соціально та економічно виключений. Пандемія COVID-19 та російська агресія мали глибокий вплив на культурний сектор, але вони також виявили силу культурних та креативних індустрій як ресурсу для відновлення та стійкості міст.

З початком повномасштабного вторгнення росії не зникло значення та важливість місцевого економічного розвитку, це лише відкоригувало пріоритети розвитку територіальних громад в Україні, змістивши їх в бік безпеки та виживання. Новими викликами для громад стали пошук рішень щодо релокації бізнесу, переорієнтації

місцевої економіки на військові цілі у громадах в прифронтових територіях, розміщення ВПО в тилкових громадах та загалом, збереження та захист міст. До прикладу, у прифронтових територіях, які щоденно потерпають від обстрілів окупанта, і як наслідок, втратили як місцевий бізнес, так і людей, через необхідність релокації до більш безпечних територій, значно зменшилися надходження до місцевого бюджету. За даними Львівської обласної військової адміністрації, Львівщина на січень 2024 року прийняла 237 підприємств з інших областей, з яких 161 залишилися, а 56 переєструвалися як платники податків у Львівській області. Такий стрімкий розвиток бізнес-середовища дозволив збільшити податкові надходження від підприємців орієнтовно на 20% в порівнянні з 2020 роком [2].

За 2 роки війни українці відкрили 517 тис. нових ФОПів в Україні та ще 48 464 в Польщі. Позитивом є і те, що попри війну реальний ВВП України зростає. За різними оцінками у 2023 році ВВП зріс більше ніж на 5% (5%-5,5%). Проте, незважаючи на відновлення ВВП, такий показник все одно на чверть менший ніж у 2021 році [3].

Громади є основним ресурсом національної економіки. Саме тут зароджується підприємництво та бізнес, залучаються інвестиції, реалізуються різні проекти та програми. Саме тут розвивається людський капітал, створюються робочі місця для робочої сили та нові робочі місця. Зрештою економічне зростання країни відбувається саме на рівні територіальних громад, міст, селищ, сіл. Основою стабільного економічного зростання на місцевому рівні якраз і є місцевий економічний розвиток (МЕР). Під економічним розвитком розуміють, зазвичай, перехід від одного стану економіки до іншого, тобто від нижчого до вищого рівня. Варто наголосити, що успішність місцевого розвитку залежить від низки факторів, які можуть мати позитивний чи негативний вплив (Табл.1).

Інструменти ефективного Місцевого Економічного Розвитку (МЕР)					
Стратегія розвитку громади	Інфраструктура (технічна, цифрова тощо)	Підтримка підприємництва та інвестицій	Розвиток людського капіталу	Креативні індустрії та туризм	
- SWOT-аналіз - Візія, місія - План дій - Моніторинг	- Дороги, ЖКГ, - Інтернет - Промзони - Простори для МСБ	- Бізнес-інкубатори - Гранти, кредити - Залучення інвестицій - Консалтинг	- Освіта і ПТНЗ - Профорієнтація - Навички XXI ст. - Молодіжна політика	- Центри креативу - Події, фестивалі - Культурні - продукти - Турмаршрути	

Таблиця 1. Інструменти ефективного Місцевого Економічного Розвитку (МЕР)

Сталий розвиток громади потребує комплексного підходу. Ключовими напрямками є стратегічне планування, розвиток інфраструктури, підтримка підприємництва, інвестування в людський капітал та активізація креативних індустрій. Використання цих інструментів у взаємозв'язку дозволяє громадам не лише покращити економічні

показники, а й підвищити якість життя мешканців, зберегти людський потенціал та створити умови для інноваційного зростання [4].

Незважаючи на постійні політичні та економічні виклики, креативний сектор країни продовжує зростати, що відображає стійкість та винахідливість народу України. Місцевий економічний розвиток полягає, передусім, у максимальній реалізації потенціалу громади, розумінні та використанні її конкурентних переваг.

Список використаних джерел:

1. Синиця В. А. Креативні індустрії, як основа розвитку сучасного світу. *Програмний комітет, КНУТД*. 2023. С. 364. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fbb23c8e-c30c-43d1-ba06-1c7020a47724/content>.
2. Місцевий економічний розвиток: чому і як громади повинні розвиватися в час війни?. *Економічна правда*. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2024/04/15/712407/> (дата звернення: 01.10.2025).
3. Економіка України у 2023 році: головне. *Центр економічної стратегії*. URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-2023-tracker-overview/> (дата звернення: 01.10.2025).
4. Секрети місцевого економічного розвитку або як громаді досягнути стійкого економічного зростання | *Всеукраїнська Асоціація ОТГ*. URL: <https://hromady.org/sekrety-miscevogo-ekonomichnogo-rozvitku-abo-yak-gromadi-dosyagnuti-stijkogo-ekonomichnogo-zrostannya/> (дата звернення: 01.10.2025).